

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยศึกษาภาระงานและจำนวนครูภาษาไทยตามสภาพที่เป็นอยู่ และศึกษาจำนวนครูภาษาไทยที่ควรมีโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 รวมทั้งศึกษาความต้องการครูภาษาไทยทั้งในด้านปริมาณและด้านคุณภาพซึ่งครอบคลุมถึงความสามารถในการสอน ความสามารถเฉพาะสาขาวิชาภาษาไทย และความสามารถพิเศษ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยจำแนกตามประเภทของโรงเรียนได้แก่ โรงเรียนส่วนกลาง โรงเรียนในเขตเมือง และโรงเรียนนอกเขตเมือง จำนวน 2,041 โรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาดังกล่าว จำนวน 2,041 คน

กลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 348 โรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยจำนวน 348 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีวิธีดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 คำนวณหาจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาและหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มที่ 0.05

(Taro Yamane, 1973)

จากการคำนวณตามสูตรข้างต้นนี้จะได้จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา และ
หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 348 โรงเรียน และ 348 คน ตามลำดับ

1.2 กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่ตั้งของโรงเรียน ได้โรงเรียน
ในส่วนกลางโรงเรียนในเขตเมือง และโรงเรียนนอกเขตเมือง ในสัดส่วน 2:9:18 ได้
จำนวนโรงเรียน คือ โรงเรียนในส่วนกลาง 24 โรงเรียนในเขตเมือง 108 โรงเรียน
และโรงเรียนนอกเขตเมือง 216 โรงเรียน

1.3 ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified
Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.3.1 สุ่มจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 73 จังหวัด ที่แบ่งออกเป็น
เป็น 12 เขตการศึกษา โดยใช้สัดส่วน 3 ใน 4 ของจังหวัดในแต่ละเขตการศึกษา ได้
ทั้งหมด 54 จังหวัด

1.3.2 สุ่มโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากจังหวัดทั้ง 54 จังหวัด
ที่สุ่มได้ โดยใช้สัดส่วนโรงเรียนในเขตเมืองต่อโรงเรียนนอกเขตเมืองเท่ากับ 1:2 ดังนี้

1) สุ่มโรงเรียนในเขตเมืองจาก 54 จังหวัดที่สุ่มได้
จังหวัดละ 2 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และได้โรงเรียน
ในเขตเมือง 108 โรงเรียน

2) สุ่มโรงเรียนนอกเขตเมืองจาก 54 จังหวัดที่สุ่มได้ จังหวัดละ 4 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และได้โรงเรียนนอกเขตเมือง 216 โรงเรียน

1.3.3 สุ่มโรงเรียนจากส่วนกลางโดยสุ่มจาก 8 กลุ่มโรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กลุ่มละ 3 โรงเรียน ได้โรงเรียนในส่วนกลาง 24 โรงเรียน

1.3.4 จำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้จากข้อ 2.3.2 และ 2.3.3 มีดังนี้

- 1) โรงเรียนในส่วนกลาง 24 โรงเรียน
- 2) โรงเรียนในเขตเมือง 108 โรงเรียน
- 3) โรงเรียนนอกเขตเมือง 216 โรงเรียน

1.3.5 โรงเรียนมัธยมศึกษาและหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ได้จากการสุ่มทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 โรงเรียน และ 348 คน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารทางวิชาการ และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการครูภาษาไทย รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถามเรื่องการศึกษาค้นคว้าความต้องการครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เพื่อสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาระงานของครูภาษาไทย และความต้องการครูภาษาไทยทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ แบบสอบถามมี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจคำตอบและแบบเติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางบุคลากร ภาระงานของครูภาษาไทยทั้งในด้านภาระงานสอน และภาระงานอื่นๆ นอกจากงานสอน เป็นแบบตรวจคำตอบและเติมข้อความ

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการครูภาษาไทยในด้านปริมาณ เป็นแบบตรวจคำตอบและเติมข้อความ

ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการครูภาษาไทยในด้านคุณภาพ ซึ่งครอบคลุมถึงความสามารถด้านการสอน ความสามารถเฉพาะสาขาวิชาภาษาไทย และความสามารถพิเศษ เป็นแบบจัดลำดับความสำคัญ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน (คุรารชชื่อในภาคผนวก ข) เพื่อตรวจสอบ และขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 13 คน เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้แบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามบางข้อมีคำตอบคลุมเครือไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อนำไปขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 348 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากผู้อำนวยการ กองการมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์โดยส่งให้หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในโรงเรียนส่วนกลาง 24 ชุด โรงเรียนในเขตเมือง 108 ชุด และโรงเรียนนอกเขตเมือง 216 ชุด รวมทั้งหมด 348 ชุด
3. นัดเวลาให้หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์และบางส่วนไปรับคืนด้วยตนเอง
4. ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 306 ชุด ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.21 โดยจำแนกเป็นโรงเรียนส่วนกลาง 21 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.50 โรงเรียนในเขตเมือง 97 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.81 และโรงเรียนนอกเขตเมือง 182 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.26

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย โดยนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางบุคลากรและภาระงานของครูภาษาไทย โดยนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ยกเว้นการวิเคราะห์ค่าการสอนวิชาภาษาไทยที่ใช้คำมีขีดมีเลขคณิตและส่วนเป็ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการครูภาษาไทยโดยภาพรวม โดยนำข้อมูลที่เกี่ยวข้อกับภาระงานสอน มาคำนวณหาจำนวนครูภาษาไทยที่ควรมีตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา พ.ศ.2535 พร้อมกับหาสัดส่วนจำนวนครูภาษาไทยที่ควรมีตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา พ.ศ.2535 กับจำนวนครูภาษาไทยที่มีจริง
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการครูภาษาไทยเพิ่มมากขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
5. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการครูภาษาไทยเพิ่มขึ้นในเวลา 5 ปีข้างหน้า ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย โดยคิดค่าเฉลี่ยต่อจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

6. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่ต้องการและไม่ต้องการครุภาษาไทยเพิ่มขึ้น โดยนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

7. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการครุภาษาไทยในด้านคุณภาพตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยโดยใช้ค่ามัธยิม เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยตีความหมายดังนี้

ถ้าข้อใดมีค่ามัธยิม เลขคณิตน้อยที่สุด แสดงว่า มีลำดับความต้องการมากที่สุด ส่วนข้อใดมีค่ามัธยิม เลขคณิตมากขึ้น แสดงว่า มีลำดับความต้องการน้อยลงไปตามลำดับ

8. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์สัณฐานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การจัดวางบุคลากร และภาระงานของครุภาษาไทย รวมทั้งสาเหตุที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยต้องการและไม่ต้องการครุภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น โดยนำมาหาค่าร้อยละ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบข้อนี้}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. วิเคราะห์อัตรากำลังครูตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 โดยใช้สูตร

$$Y = \frac{N - (a+b+c)}{20} + E$$

Y = ครูปฏิบัติการสอนทั้งหมดในหมวดวิชา (หมายถึงครูที่ควรมี)

N = คาบการเรียนในหมวดวิชา/สัปดาห์

a = คาบการสอนของหัวหน้าหมวดและรองหัวหน้าหมวด (ถ้ามี)

b = คาบการสอนของครูปฏิบัติงานสนับสนุนการสอน (ถ้ามี)

c = คาบการสอนของหัวหน้างานอื่นๆ (ถ้ามี)

E = ผลรวมของจำนวนหัวหน้าหมวด รองหัวหน้าหมวด และหัวหน้างาน

3. วิเคราะห์หาสัดส่วนจำนวนครูภาษาไทยที่ควรมีตามเกณฑ์มาตรฐานของกรม
สามัญศึกษา พ.ศ. 2535 กับจำนวนครูภาษาไทยที่มีจริงในภาพรวม

$$F = \frac{Y}{X}$$

F = สัดส่วนของจำนวนครูที่ควรมีกับจำนวนครูที่มีจริงในหมวดวิชา

Y = จำนวนครูที่ควรมีในหมวดวิชา

X = จำนวนครูที่มีจริงในหมวดวิชา

ถ้า $F < 1$ หมายถึง ในหมวดวิชานั้นๆยังไม่ต้องการครูเพิ่ม เนื่องจาก
จำนวนครูที่มีจริงมากกว่าจำนวนครูที่ควรมีตามเกณฑ์มาตรฐาน พ.ศ. 2535

ถ้า $F > 1$ หมายถึง ในหมวดวิชานั้นๆมีความต้องการครูเพิ่ม เนื่องจาก
จำนวนครูที่มีจริงน้อยกว่าจำนวนครูที่ควรมีตามเกณฑ์มาตรฐาน พ.ศ. 2535

4. วิเคราะห์ค่ามัธยิมเลขคณิตของภาระงานสอนที่เกี่ยวข้องกับคาบการสอน ลำดับความต้องการครูภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น และความต้องการครูภาษาไทยในด้านคุณภาพ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{x} = ค่ามัธยิมเลขคณิตของความต้องการครูภาษาไทยเพิ่มขึ้น
ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

$\sum fx$ = ผลบวกของผลคูณของความถี่กับลำดับความต้องการครูภาษาไทย
ที่ต้องการเพิ่มขึ้น ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา
ภาษาไทย

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

(ประคอง กรรณสูต, 2534)

5. วิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาระงานสอน ลำดับความต้องการครูภาษาไทยเพิ่มขึ้น และความต้องการครูภาษาไทยในด้านคุณภาพ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{(\sum fx)^2}{N} \right]}$$

S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลำดับความต้องการครูภาษาไทย
เพิ่มขึ้นตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

\bar{x} = ลำดับความต้องการครูภาษาไทยเพิ่มขึ้น

$\sum fx$ = ผลบวกของผลคูณของความถี่กับลำดับความต้องการครูภาษาไทย
ที่ต้องการเพิ่มขึ้นตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

$\sum fx^2$ = ผลบวกของผลคูณของความถี่กับกำลังสองของลำดับความต้องการ
ครูภาษาไทยที่ต้องการเพิ่มขึ้นตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวด
วิชาภาษาไทย

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

(ประคอง กรรณสูตร, 2534)